

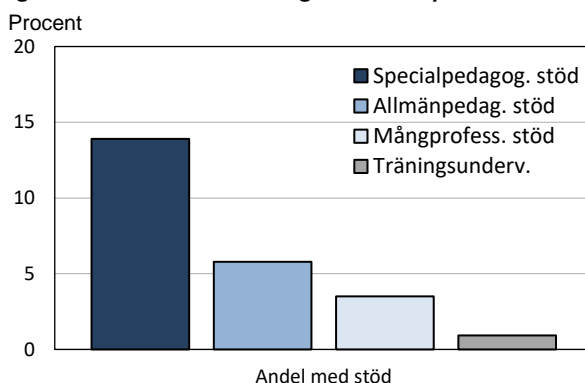
Grundskolan hösten 2019

Antalet elever i grundskolan fortsätter att öka

I jämförelse med förra året, hösten 2018, har antalet elever ökat något och når 2 994 elever 2019, vilket är en fortsättning på en uppåtgående trend för elevantalet sedan 2016. Mest ökar eleverna på landsbygden följt av Mariehamn, medan antalet minskar i skärgården. Andelen elever med ett annat modersmål än svenska fortsätter också att öka och är ungefär en tiondel av alla elever.

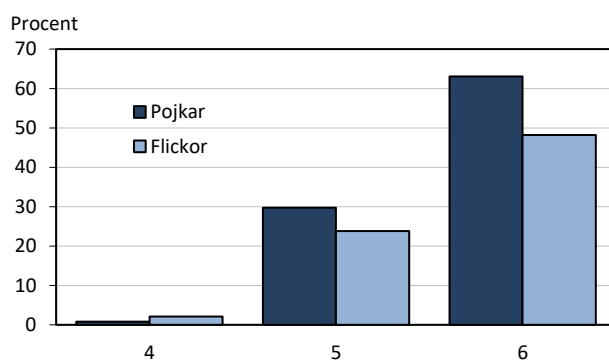
Cirka 24 procent av grundskoleeleverna får planerat stöd. Den vanligaste stödformen är specialpedagogiskt stöd som ges då behovet av stöd är regelbundet och flera stödåtgärder krävs samtidigt.

Figur 1. Andel elever med någon form av planerat stöd hösten 2019



Av alla elever på högstadiet hade störst andel (runt en fjärdedel) ett svagt vitsord (4, 5 eller 6) i matematik, kemi och biologi vårterminen 2019. I alla dessa tre ämnen var andelen med svaga vitsord större bland pojkarna än flickorna. Totalt hade 56 procent minst en sexa i betyg, 27 procent en femma och 1,5 procent hade en fyra (underkänt) i minst ett ämne.

Figur 2. Andel med minst ett svagt vitsord på högstadiet våren 2019



Vid vårterminens slut 2019 gick 303 elever ut nian, varav sex fick skiljebetyg och var därmed inte behöriga att söka vidare till gymnasiet.

Tabellförteckning

Tabell 1. Antal elever efter kommun där undervisningen bedrivs samt kön och årskurs hösten 2019	4
Tabell 2. Antal elever efter skola och distrikt hösten 2000–2019	5
Tabell 3. Antal elever efter elevens hemkommun hösten 2019	7
Tabell 4. Elever med stöd efter typ, stadium och kön hösten 2019	8
Tabell 5. Elever med specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd efter typ av undervisning och antal ämnen med anpassad lärokurs hösten 2019	9
Tabell 6. Elever med specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd efter planerade stödformer, stadium och kön hösten 2019	10
Tabell 7. Elever som fått specialundervisning på deltid läsåret 2018–2019	10
Tabell 8. Frivilliga språkstudier på lågstadiet efter kön och årskurs hösten 2019	11
Tabell 9. Frivilliga språkstudier på högstadiet efter kön och årskurs hösten 2019	12
Tabell 10. Elevernas val av tillvalsämnen på högstadiet efter ämne och kön hösten 2019	14
Tabell 11. Andel med ett svagt vitsord (4, 5 eller 6) av alla elever på högstadiet efter ämne och kön vårterminen 2019	15
Tabell 12. Elever med minst ett svagt vitsord på högstadiet vårterminen 2019 efter årskurs, vitsord och kön	15
Tabell 13. Antal svaga vitsord på högstadiet våren 2013–2019 efter vitsord, kön och år	16
Tabell 14. Stödundervisning i svenska för elever med annat modersmål under läsåret 2018–2019 efter kommun, antal elever och timmar	17
Tabell 15. Stödundervisning i svenska för elever med annat modersmål än svenska under läsåren 2012–2013 till 2018–2019 efter antal skolor, elever och timmar	18
Tabell 16. Antal elever som gått ut grundskolan vårterminerna 2001–2019, efter kön och antal med skiljebetyg	18
Tabell 17. Antal elever som får skolskjuts hösten 2019 efter region	18
Tabell 18. Datorer och nätanslutningar 2001–2019	19

Figurförteckning

Figur 1. Andel elever med någon form av planerat stöd hösten 2019	1
Figur 2. Andel med minst ett svagt vitsord på högstadiet våren 2019	1
Figur 3. Antal elever 1975–2019	6
Figur 4. Antal elever efter skolans storlek 2000 och 2019	6
Figur 5. Antal elever med hemundervisning 2012–2019, efter kön	7
Figur 6. Andel elever med stöd efter typ av stöd hösten 2015–2019	9
Figur 7. Andel av sexorna som läser ett frivilligt språk hösten 2019, efter distrikt	11
Figur 8. Frivilliga språkstudier på årskurs 6 hösten 2000–2019, procent av eleverna	12
Figur 9. Frivilliga språkstudier på årskurs 9 hösten 2001–2019, procent av eleverna	13
Figur 10. Andel av högstadieeleverna som läser frivilliga språk hösten 2019, efter skola	13
Figur 11. Elever efter val av religionsundervisning hösten 2011 och 2019, procent	14
Figur 12. Antal elever efter de tio vanligaste modersmålen förutom svenska hösten 2019	16
Figur 13. Andel elever med annat modersmål än svenska efter skoldistrikt hösten 2011–2019 ..	17

Beskrivning av statistiken

Detta meddelande innehåller statistik om eleverna i de åländska grundskolorna, deras språkstudier, specialundervisning, ämnesval, modersmål, vitsord i högstadiet samt vissa uppgifter om skolornas datautrustning. Det huvudsakliga statistiska måttet är antalet elever, som redovisas fördelat efter bl.a. skola, årskurs, kommun, typ av undervisning och val av frivilliga språk. Statistiken gäller i huvudsak situationen i början av läsåret 2019–2020, eller den 30 augusti 2019, men vissa uppgifter från föregående läsår redovisas också. Dessutom görs en del jämförelser med tidigare år. Statistiken baseras på individuppgifter som ÅSUB har begärt in från grundskolorna. Insamlingen är en totalundersökning och uppgifter från samtliga grundskolor ligger till grund för statistiken. ÅSUB har gjort vissa kompletteringar och korrigeringar av statistiken efter kontakter med skolorna och skolförvaltningarna.

Definitioner och förklaringar:

Landsbygden	Alla kommuner på fasta Åland utom Mariehamn
Skärgården	Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö
-	Exakt 0 enheter
.	Uppgift ologisk, kan ej förekomma
..	Uppgift saknas

Fler förklaringar och definitioner presenteras inför varje ny uppgift som redovisas.

ÅSUB publicerar sedan år 2000 ett årligt meddelande med grundskolestatistik. Meddelandet liksom ytterligare statistik om grundskolan, bl.a. flera tidsserier och mera detaljerade uppgifter, finns på ÅSUBs webbplats (www.asub.ax). Statistik om lärarna inom det åländska skolväsendet publiceras vart tredje år, senast våren 2017. Övrig årlig utbildningsstatistik som ÅSUB ger ut gäller utbildningen efter grundskolan och vid Högskolan på Åland, avlagda examina, utbildning som inte leder till examen samt studerande utanför Åland.

Den åländska grundskolan

Grundskolan är obligatorisk och omfattar nio årskurser, varav årskurs 1–6 utgör lågstadiet och årskurs 7–9 högstadiet. Grundskolorna upprätthålls av kommunerna. Mariehamn har tre egna grundskolor, varav en är lågstadieskola och två är sammanhållna grundskolor. Landsbygdskommunerna och Vårdö har egna lågstadieskolor, men samarbetar om högstadieundervisningen genom Norra Ålands högstadiedistrikt (Godby högstadieskola) respektive Södra Ålands högstadiedistrikt (Kyrkby högstadieskola). Skärgårdskommunerna utom Vårdö har var och en egna skolor med både låg- och högstadium. För elever med utvecklingsstörning upprätthåller Kyrkby högstadieskola träningsundervisning för hela Åland. Den är elvaårig och börjar vid sex års ålder. Både de som går i årskurs 0 och 1 i träningsundervisningen hänförs i statistiken till årskurs 1, medan den sista årskursen redovisas som årskurs 10. Utöver de kommunala skolorna fanns från och med hösten 2011 Waldorfskolan på Åland som drivs av Waldorf Åland r.f., men från och med hösten 2018 har Waldorfskolan ingen grundskoleverksamhet.

Över tusen elever i Mariehamn

Elevantalet är störst i Mariehamn med nästan 1 140 elever, följt av Jomala och Finström med cirka 770 respektive 410 elever. Förutom dessa tre kommuner bedrivs det undervisning på högstadenivå även i skärgårdskommunerna Brändö, Föglö, Kumlinge och Kökar.

I Sottunga skola påbörjades ingen undervisning hösten 2019 då inget elevunderlag fanns i anslutning till höstterminens början.

Tabell 1. Antal elever efter kommun där undervisningen bedrivs samt kön och årskurs hösten 2019

Kommun	Totalt	Kön		Lågstadiet						Högstadiet					
		Flickor	Pojkar	Totalt	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Totalt	Åk 7	Åk 8	Åk 9	Åk 10
Åland	2 994	1 464	1 530	1 988	338	330	324	315	337	344	1 006	349	319	333	5
Brändö	22	8	14	13	1	2	1	3	3	3	9	3	5	1	-
Eckerö	51	22	29	51	13	7	6	6	8	11	-	-	-	-	-
Finström	413	205	208	197	38	30	34	33	28	34	216	80	65	71	-
Föglö	39	19	20	22	2	6	5	2	5	2	17	4	4	9	-
Geta	34	17	17	34	7	8	4	5	8	2	-	-	-	-	-
Hammarland	115	57	58	115	19	25	16	18	16	21	-	-	-	-	-
Jomala	765	354	411	394	63	68	69	72	59	63	371	108	128	130	5
Kumlinge	17	9	8	13	1	2	2	4	2	2	4	1	3	-	-
Kökar	16	5	11	8	2	-	-	1	1	4	8	4	2	2	-
Lemland	129	65	64	129	28	10	24	20	29	18	-	-	-	-	-
Lumparland	30	11	19	30	3	2	9	3	4	9	-	-	-	-	-
Saltvik	132	69	63	132	22	26	13	19	23	29	-	-	-	-	-
Sottunga	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sund	71	39	32	71	16	10	3	14	11	17	-	-	-	-	-
Vårdö	25	15	10	25	4	1	2	5	6	7	-	-	-	-	-
Mariehamn	1135	569	566	754	119	133	136	110	134	122	381	149	112	120	-

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Antalet elever i grundskolan fortsätter att öka

Strandnäs skola har ökat mest varje år sedan 2016 och har nu, som största skola, nästan 470 elever. Ålands största skola på landsbygden, Kyrkby högstadium, uppvisar också en ihållande positiv trend sedan 2016 och ökar till över 380 elever i jämförelse med höstterminen 2018. Den skola som har tappat flest elever är Ytternäs skola, från 260 till 248 elever. Procentuellt ökar Lemlands skola mest med 15 procent och Brändö skola uppvisar den största minskningen med 27 procent.

Jämfört med 2000 har elevantalet ökat med strax över 70 i Mariehamn och med nästan 100 i Södra Ålands högstadiesdistrikt, medan Norra Ålands högstadiesdistrikt har minskat med 30 elever och övriga skärgården mer än halverat elevantalet från 225 barn år 2000 till 94 år 2019.

Tabell 2. Antal elever efter skola och distrikt hösten 2000–2019

Skola	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Distrikt								
Åland	2 993	3 058	2 841	2 848	2 849	2 890	2 943	2 994
Brändö ⁴⁾	61	53	43	31	31	28	30	22
Lappo ⁴⁾	8	6
Eckerö	71	65	57	49	48	51	50	51
Emkarby ⁴⁾	50
Källbo (Godby) ²⁾	83	140	177	181	187	196	191	197
Pålsböle ⁴⁾	56	58
Föglö	58	59	54	54	45	37	38	39
Geta	42	25	26	22	27	26	32	34
Näfsby	117	100	96	114	111	111	114	115
Södersunda	104	83	105	133	124	113	119	111
Vikingaåsen	217	232	210	228	250	250	254	270
Enklinge ³⁾	6
Kumlinge ⁴⁾	45	32	27	16	22	24	19	17
Kökar	31	33	27	20	21	18	14	16
Lemland	135	135	147	123	123	125	112	129
Lumparland	29	27	30	29	26	30	30	30
Rangsby	58	57	55	64	64	66	72	74
Ödkarby	71	68	67	72	66	55	55	58
Sottunga	16	14	13	3	1	2	2	.
Sund	89	90	50	79	82	66	70	71
Vårdö	30	26	35	25	28	27	24	25
Strandnäs ⁴⁾	381	409	397	405	397	425	448	468
Ytternäs	252	262	248	247	240	245	260	248
Övernäs ⁵⁾	232	198	169	386	412	420	423	419
Övernäs hs ⁵⁾	199	227	244
Godby hs	226	257	233	212	211	215	210	216
Kyrkby hs	326	402	331	338	328	354	376	384
-därav trän.und.	31	31	30	21	20	27	27	27
Waldorf	.	.	.	17	5	6	.	.
Distrikt								
Mariehamn	1 064	1 096	1 058	1 038	1 049	1 090	1 131	1 135
Södra Ål. högst.distrikt ⁶⁾	968	1 013	946	993	990	1 007	1 028	1 063
Norra Ål. högst.distrikt	705	721	643	655	665	651	654	675
Övriga skärgården	225	197	164	124	120	109	103	94
Träningsundervisningen	31	31	30	21	20	27	27	27
Waldorfskolan ⁷⁾	.	.	.	17	5	6	.	.

¹⁾ När Lappo skola stängdes 2010 överfördes eleverna till Brändö skola.

²⁾ När Källbo skola öppnades 2005 ersatte den Godby och Emkarby skolor. 2010 flyttade Pålsböle skolas elever till Källbo.

³⁾ När Enklinge skola stängdes 2004 överfördes eleverna till Kumlinge skola.

⁴⁾ För 2000 är siffrorna för Strandnäs summerade för de två separata skolor som fanns då (låg- resp. högstadium).

⁵⁾ Fr.o.m. 2011 är Övernäs lågstadium och högstadium en sammanhållen grundskola, Övernäs skola.

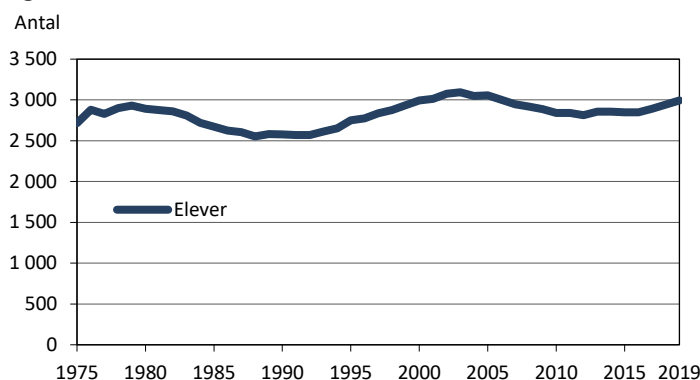
⁶⁾ Exklusive träningsundervisningen.

⁷⁾ Waldorfskolan har uppehåll i sin verksamhet sedan hösten 2018.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Det totala antalet elever i grundskolan på Åland har i princip legat mellan 2 500 och 3 000 elever de senaste 45 åren, förutom några år i början av 2000-talet då antalet var strax över 3 000 elever. Sedan 2016 har antalet elever ökat gradvis för varje år och när nu elevantalet är 2 994 hösten 2019 når antalet nästan över 3 000 elever igen.

Figur 3. Antal elever 1975–2019

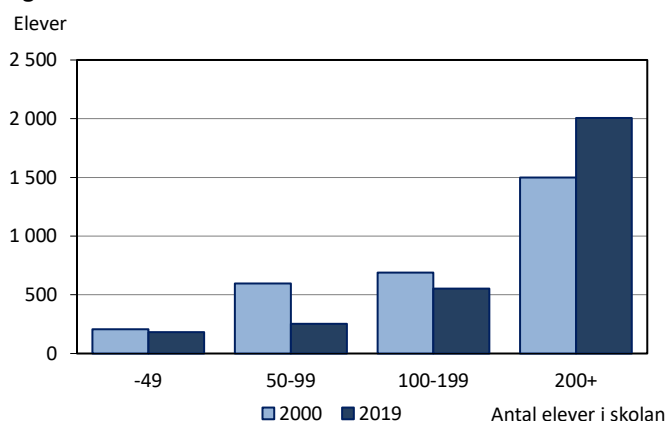


Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Antalet barn i skolor med 50–99 elever minskar till fördel för skolor med över 200 elever

År 2000 gick nästan 600 barn i skolor med 50–99 elever, men nu är det cirka 250 barn i skolor av den storleken. Också skolorna med 100–199 elever har färre barn nu än år 2000. Under 2000-talets första decennium sammanslogs några av grundskolorna, vilket påverkar dessa siffror, till exempel gick Godby och Emkarby lågstadieskolor 2005 ihop till Källbo skola och 2010 flyttades också Pålbole skolas elever till Källbo. I skolor med över 200 elever går nu över 2 000 barn, jämfört med ungefär 1 500 år 2000, vilket nedanstående diagram visar.

Figur 4. Antal elever efter skolans storlek 2000 och 2019



Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Nästan 70 barn får hemundervisning

Tabell 3 visar antalet elever efter deras hemkommun, d.v.s. hur många barn från varje kommun som går i grundskolan. Dessutom ser man hur många barn som går i skola i sin hemkommun, hur många som går i en skola som är gemensam för flera kommuner eller i en skola i en annan kommun än hemkommunen och hur många som får hemundervisning. De största grupperna som går i annan kommuns skola är elever från Järsö-Nätöområdet i Lemland och från Solberget-Kalmarnäs i Jomala vilka går i skola i Mariehamn. Då man räknar med de 67 barn som får hemundervisning och 7 åländska barn som går i skola utanför Åland är totalantalet grundskoleelever 3 068, vilket är 65 fler än hösten 2018. Drygt 63 procent av skolbarnen bor på landsbygden, 33 procent i Mariehamn och nästan 5 procent i skärgården.

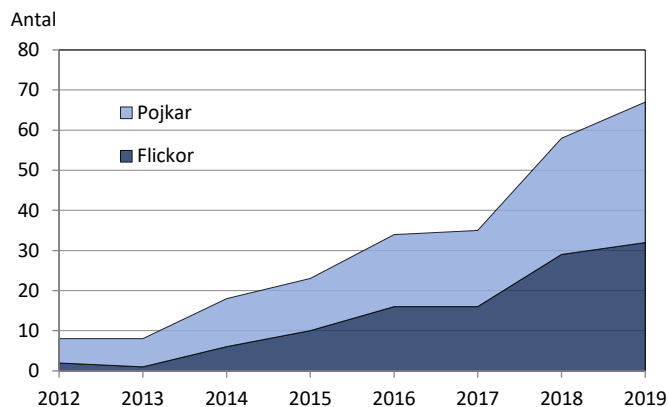
Tabell 3. Antal elever efter elevens hemkommun hösten 2019

Elevens hemkommun	Elever totalt		Typ av skola		
	Antal	Procent av alla elever	Egen	Gemensam/ Annan kommuns	Hem- undervisn.
Åland	3 068	100,0	2 245	756	67
Brändö	26	0,8	22	1	3
Eckerö	82	2,7	51	31	-
Finström	304	9,9	197	103	4
Föglö	39	1,3	39	-	-
Geta	53	1,7	34	15	4
Hammarland	185	6,0	115	66	4
Jomala	701	22,8	380	313	8
Kumlinge	17	0,6	17	-	-
Kökar	16	0,5	16	-	-
Lemland	249	8,1	129	103	17
Lumparland	41	1,3	30	8	3
Saltvik	191	6,2	132	58	1
Sottunga	-	-	-	-	-
Sund	110	3,6	71	37	2
Vårdö	39	1,3	25	14	-
Mariehamn	1 015	33,1	987	7	21
Landskomm.	2 053	66,9	1 258	749	46
- Landsbygden	1 916	62,5	1 139	734	43
- Skärgården	137	4,5	119	15	3

Not: I kategorin Gemensam skola ingår högstadieskola som kommunen upprätthåller i form av kommunalförbund tillsammans med andra kommuner och träningsundervisningen vid Kyrkby högstadieskola. Sju elever som går i skola utanför Åland ingår i Annan kommuns skola
Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Barn med hemundervisningen fortsätter att öka och når, som nämnt ovan, 67 elever höstterminen 2019, år 2012 fick endast 8 barn hemundervisning. De tre första åren av perioden var antalet pojkar betydligt fler än flickorna, men sedan 2015 har könsfördelningen jämnat ut sig och idag är båda könen representerade i ungefär samma omfattning. Nästan 57 procent bor på landsbygden, 39 procent i Mariehamn och resterande 4 procent i skärgården. En överväldigande majoritet är födda i Sverige.

Figur 5. Antal elever med hemundervisning 2012–2019, efter kön



Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Grundskolans specialundervisning

I början av höstterminen 2015 togs ett nytt avsnitt av läroplanen i bruk som ersatte det tidigare om stödundervisning och specialundervisning. Stödet för lärande och skolgång delas numera in i tre steg; allmänpedagogiskt, specialpedagogiskt och mångprofessionellt stöd. Därutöver finns som tidigare undervisning för elever med förlängd läroplikt (träningsundervisning). Det allmänpedagogiska stödet är ett tillfälligt stöd som ges inom ramen för den dagliga allmänundervisningen. Det specialpedagogiska stödet ges då behovet av stöd är regelbundet och flera stödåtgärder krävs samtidigt. Det mångprofessionella stödet ges då en elev riskerar att inte nå målen för grundskolans undervisning trots att allmänpedagogiskt och specialpedagogiskt stöd getts. I det mångprofessionella stödet kan en eller flera lärokurser anpassas och eleven ska ha en individuell plan. Undervisningen sker inom allmänundervisningen eller i specialklass.

Närmare en fjärdedel av eleverna får planerat stöd

Cirka 24 procent av skolbarnen, eller 722 elever, får planerat stöd. Hur stödet fördelas på typ av stöd, skolstadium och elevernas kön framgår i *Tabell 4*. Allmänpedagogiskt och specialpedagogiskt stöd är de vanligaste stödformerna både på låg- och högstadiet, men på lågstadiet är andelen som får något av dessa stöd högre. Över 100 elever får mångprofessionellt stöd, vilket ges till fem procent av eleverna på högstadiet och tre procent av barnen på lågstadiet. I träningsundervisningen deltar 28 personer varav 14 går på lågstadiet. Fler pojkar än flickor får någon typ av stöd, 28 respektive 20 procent, och skillnaden är som störst på lågstadiet. Bland de som får mångprofessionellt stöd och träningsundervisning är det dubbelt fler pojkar än flickor.

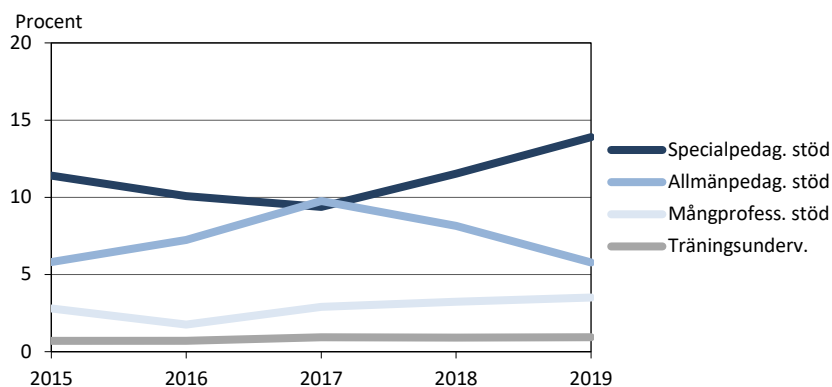
Tabell 4. Elever med stöd efter typ, stadium och kön hösten 2019

Undervisningstyp	Totalt	Lågstadiet	Högstadiet	Flickor	Pojkar
Antal elever	722	488	234	297	425
Allmänpedagogiskt stöd	173	123	50	77	96
Specialpedagogiskt stöd	416	295	121	177	239
Mångprofessionellt stöd	105	56	49	34	71
Träningsundervisning	28	14	14	9	19
Andel av alla elever, procent	24,1	24,5	23,3	20,3	27,8
Allmänpedagogiskt stöd	5,8	6,2	5,0	5,3	6,3
Specialpedagogiskt stöd	13,9	14,8	12,0	12,1	15,6
Mångprofessionellt stöd	3,5	2,8	4,9	2,3	4,6
Träningsundervisning	0,9	0,7	1,4	0,6	1,2

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Sedan stödundervisningen och specialundervisningen gjordes om i läroplanen 2015 har nyttjandet av allmänpedagogiskt och specialpedagogiskt stöd uppvisat två motsatta trender. Andelen som erhöll allmänpedagogiskt stöd ökade från sex till tio procent 2017, men har därefter fallit tillbaka till sex procent 2019. Under samma tidsperiod blev gruppen som tog emot specialpedagogiskt stöd något mindre fram till 2017, men har därefter istället ökat från 9 till 14 procent. För de övriga två stödtyperna, mångprofessionellt stöd och träningsundervisning, har andelen varit relativt stabil under hela perioden.

Figur 6. Andel elever med stöd efter typ av stöd hösten 2015–2019



Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Andelen med stöd som har all sin undervisning inom allmänundervisningen fortsätter att minska

Strax över fem procent av eleverna med specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd har all sin undervisning inom allmänundervisningen. Sedan hösten 2017 har andelen elever med stöd som deltar endast i allmänundervisning minskat betydligt, från nästan 25 procent. De flesta eller nästan 80 procent deltar mellan 51 till 99 procent i allmänundervisning.

Tre fjärdedelar av eleverna med specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd har inget ämne med anpassad lärokurs, vilket är en något större andel än i fjol. Drygt 6 procent har 2 till 3 ämnen och nästan 13 procent har minst 4 ämnen med anpassad lärokurs.

Tabell 5. Elever med specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd efter typ av undervisning och antal ämnen med anpassad lärokurs hösten 2019

Undervisningstyp	Totalt			Flickor			Pojkar		
	Totalt	Lågstadiet	Högstadiet	Totalt	Lågstadiet	Högstadiet	Totalt	Lågstadiet	Högstadiet
Antal elever	521	351	170	211	142	69	310	209	101
Andel									
Ställe där underv. anordnas ¹⁾									
100% allm.und.	5,4	6,6	2,9	4,3	6,3	-	6,1	6,7	5,0
51-99% allm.und.	77,7	82,1	68,8	84,8	90,1	73,9	72,9	76,6	65,3
21-50% allm.und.	8,1	4,0	16,5	6,6	2,1	15,9	9,0	5,3	16,8
1-20% allm.und.	6,0	4,8	8,2	2,4	1,4	4,3	8,4	7,2	10,9
100% spec.klass	2,9	2,6	3,5	1,9	-	5,8	3,5	4,3	2,0
Antal ämnen med anpassad lärokurs									
Inget ämne	75,0	79,5	65,9	76,8	85,2	59,4	73,9	75,6	70,3
Ett ämne	6,5	5,4	8,8	9,5	5,6	17,4	4,5	5,3	3,0
Två-tre ämnen	5,8	5,7	5,9	6,2	6,3	5,8	5,5	5,3	5,9
Minst fyra ämnen	12,7	9,4	19,4	7,6	2,8	17,4	16,1	13,9	20,8

¹⁾ Ställe där specialundervisningen anordnas i procent av elevens årsveckotimmar

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Fler får specialundervisning på deltid

För elever med specialpedagogiskt och mångprofessionellt stöd planeras olika stödformer så som specialundervisning på deltid, stödundervisning samt assistent- och tolkningstjänster. Under hösten 2019 får 382 av dessa elever specialundervisning på deltid, vilken är en ökning med över 100 elever i jämförelse med 2018 och 100 får stödundervisning. Av de 55 elever som får assistent- och tolkningstjänster är 42 pojkar.

Tabell 6. Elever med specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd efter planerade stödformer, stadium och kön hösten 2019

Stödform	Totalt			Flickor			Pojkar		
	Totalt	Lågstadiet	Högstadiet	Totalt	Lågstadiet	Högstadiet	Totalt	Lågstadiet	Högstadiet
Elever totalt	572	388	184	233	158	75	339	230	109
Specialundervisning på deltid	382	289	93	169	127	42	213	162	51
Stödundervisning	100	34	66	36	12	24	64	22	42
Assistent- och tolkningstjänster	55	45	10	13	10	3	42	35	7
Annan stödform	35	20	15	15	9	6	20	11	9

Not: Samma elev kan få flera än en stödform.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

En tiondel av högstadieeleverna fick specialundervisning på deltid föregående läsår

Vid tillfälliga behov kan grundskoleeleverna få specialundervisning på deltid. Denna stödform kan också vara en del av det planerade stödet för eleverna med till exempel allmänpedagogiskt eller specialpedagogiskt stöd. Under läsåret 2018–2019 hade över en femtedel av lågstadieeleverna och knappt en tiondel av eleverna på högstadiet fått specialundervisning på deltid. Stödformen var vanligare bland pojkarna än flickorna på lågstadiet, medan förhållandet var det motsatta på högstadiet. Jämfört med läsåret 2017–2018 var det totalt sett fler elever som fick specialundervisning på deltid, från 481 till 522 elever.

Tabell 7. Elever som fått specialundervisning på deltid läsåret 2018–2019

Kön	Antal			Andel av alla elever, procent	
	Totalt	Lågstadiet	Högstadiet	Lågstadiet	Högstadiet
Totalt	522	428	94	21,3	9,7
Flickor	233	182	51	18,6	10,7
Pojkar	289	246	43	23,9	8,7

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Språkstudier

Studierna i engelska, som är ett obligatoriskt språk, börjar i de flesta skolor i trean. En skola har dock undervisning i engelska redan från ettan och fyra skolor från tvåan. Detta betyder att en femtedel av eleverna i årskurs två läser engelska. På femman får eleverna möjlighet att börja läsa ett frivilligt språk. Alla skolor erbjuder finska som första frivilliga språk, och i en del kommuner kan eleverna välja tyska eller franska i stället. På högstadiet kan man läsa två olika frivilliga språk samtidigt.

Färre i årskurs sex än i årskurs fem väljer att läsa finska som frivilligt språk

Studierna av frivilliga språk på lågstadiet framgår i *Tabell 8*. I femman läser nästan 85 procent ett frivilligt språk och i sexan 76 procent. Skillnaden förklaras i huvudsak av att det dominerande frivilliga språket, finska, läses av färre individer i sexan än i femman under hösten 2019. Både i femman och i synnerhet sexan är det fler flickor än pojkar som väljer att läsa finska. De som valt ett annat språk än finska fördelar sig jämnt på tyska eller franska.

Tabell 8. Frivilliga språkstudier på lågstadiet efter kön och årskurs hösten 2019

Språk	Antal elever	Procent av eleverna per årskurs					
		1	2	3	4	5	6
Kön	åk 1 - 6						
Elever med valfritt språk							
Totalt	543	-	-	-	-	84,5	75,8
Flickor	286	-	-	-	-	86,8	83,9
Pojkar	257	-	-	-	-	82,1	68,0
<i>därav</i>							
Finska							
Totalt	479	-	-	-	-	74,9	66,5
Flickor	256	-	-	-	-	80,8	72,0
Pojkar	223	-	-	-	-	69,0	61,1
Tyska							
Totalt	31	-	-	-	-	4,8	4,4
Flickor	14	-	-	-	-	4,2	4,2
Pojkar	17	-	-	-	-	5,4	4,6
Franska							
Totalt	33	-	-	-	-	4,8	5,0
Flickor	16	-	-	-	-	1,8	7,7
Pojkar	17	-	-	-	-	7,7	2,3

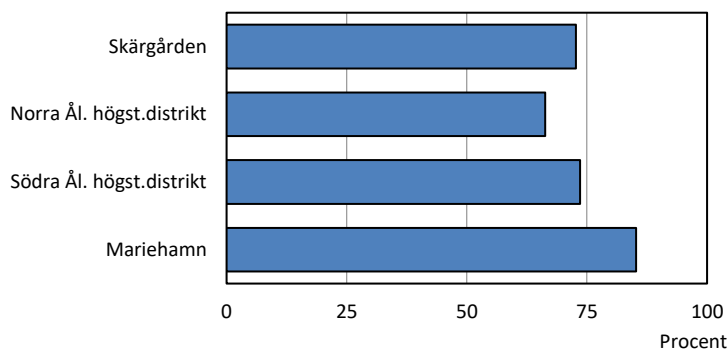
Not: Tabellen omfattar inte elever i träningsundervisningen.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Mariehamn har högst andel sexor som läser ett frivilligt språk

Hur stor del av eleverna som väljer att läsa något frivilligt språk varierar mellan skolorna. I diagrammet visas dessa uppgifter sammanslagna till större distrikt. Andelen sjätteklassare som läser ett frivilligt språk är högst i Mariehamn, 85 procent, och lägst i Norra Ålands högstadiedistrikt, 66 procent. Jämfört med hösten 2018 har andelen sjunkit både i Norra och Södra Ålands högstadiedistrikt och ökat i Mariehamn och skärgården.

Figur 7. Andel av sexorna som läser ett frivilligt språk hösten 2019, efter distrikt



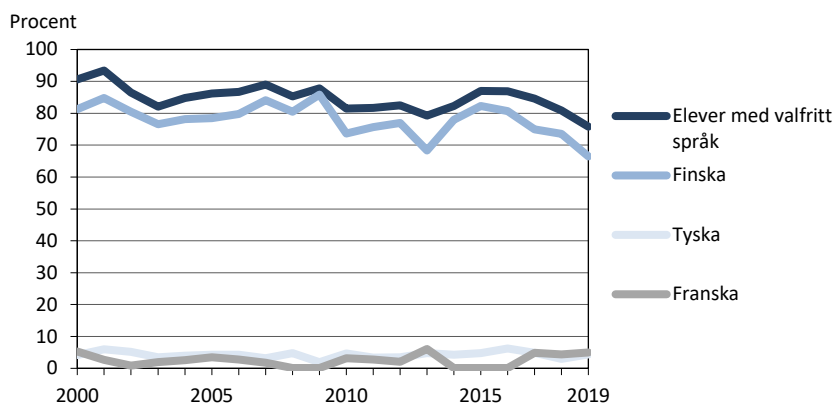
Not: Diagrammet omfattar inte elever i träningsundervisningen.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Andelen elever som läser frivilliga språk i årskurs sex fortsätter att minska

Under 2000-talet har andelen sexor som läser ett frivilligt språk varierat mellan 79 och 93 procent. Endast under seklets två första år var siffran över 90 procent. Alla år har det varit en högre andel flickor än pojkar som läst ett frivilligt språk. Andelen sexor som läser ett frivilligt språk minskade 2019 och har gjort så sedan 2016. Det är främst studierna i det klart största språket, finska, som minskat och det totala antalet som läser ett frivilligt språk följer därför finskans trend tydligt.

Figur 8. Frivilliga språkstudier på årskurs 6 hösten 2000–2019, procent av eleverna



Not: Diagrammet omfattar inte elever i träningsundervisningen.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

En tredjedel av eleverna på högstadiet läser inget frivilligt språk alls

Tabell 9 visar elevernas språkval på högstadiet. På högstadiet kan man välja att läsa finska, tyska och franska som valfria språk. Man kan läsa inget, ett eller flera av språken. Drygt hälften av eleverna på högstadiet läser ett frivilligt språk, medan över en femtedel läser två språk. Resterande läser inte något frivilligt språk alls. Ungefär hälften av pojkarna och flickorna läser ett språk medan andelen som läser två språk är större bland flickorna.

Precis som på lågstadiet är finskan det största frivilliga språket, även om andelen (55 procent) är lägre. En större andel flickor läser finska eller tyska, medan andelen som läser franska är lika stor hos båda könen.

Tabell 9. Frivilliga språkstudier på högstadiet efter kön och årskurs hösten 2019

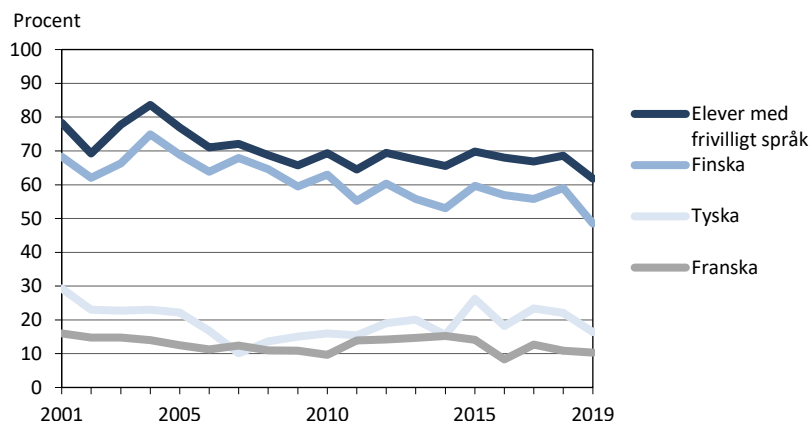
	Åk 7-9		Procent av eleverna per årskurs		
	Antal	Procent	7	8	9
Antal språk					
Totalt					
Inget frivilligt språk	300	30,2	22,5	30,4	38,2
Ett språk	484	48,8	48,6	49,4	48,5
Två språk	208	21,0	28,9	20,3	13,3
Flickor					
Inget frivilligt språk	125	25,7	17,7	23,4	36,0
Ett språk	234	48,1	47,0	48,7	48,8
Två språk	127	26,1	35,4	27,8	15,2
Pojkar					
Inget frivilligt språk	175	34,6	26,9	37,3	40,4
Ett språk	250	49,4	50,0	50,0	48,2
Två språk	81	16,0	23,1	12,7	11,4
De enskilda språken					
Finska					
Totalt	548	55,2	61,8	55,1	48,5
Flickor	294	60,5	68,9	60,8	51,8
Pojkar	254	50,2	55,5	49,4	45,2
Tyska					
Totalt	259	26,1	35,5	25,9	16,4
Flickor	146	30,0	38,4	34,2	17,7
Pojkar	113	22,3	33,0	17,7	15,1
Franska					
Totalt	93	9,4	9,0	8,9	10,3
Flickor	48	9,9	10,4	9,5	9,8
Pojkar	45	8,9	7,7	8,2	10,8

Not: Tabellen omfattar inte elever i träningsundervisningen.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Andelen som läser ett frivilligt språk i årskurs nio låg en bit över 70 procent under flera år i början av 2000-talet, med en topp på 84 procent 2004. Därefter sjönk studerandet av ett frivilligt språk till strax under 70 procent och där ungefär har andelen legat sen dess. Andelen var just 70 procent i fjol men sjönk till 62 procent höstterminen 2019.

Figur 9. Frivilliga språkstudier på årskurs 9 hösten 2001–2019, procent av eleverna

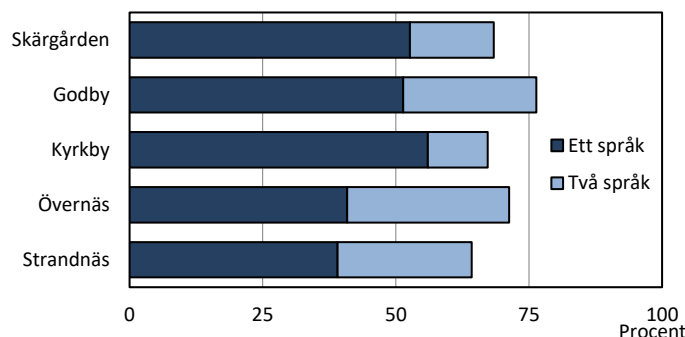


Not: Diagrammet omfattar inte elever i träningsundervisningen.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

På Godby högstadieskola läser 76 procent minst ett frivilligt språk, vilket är högst bland högstadieskolorna på Åland. Därefter följer Övernäs skola med 71 procent. Övriga skolor ligger under 70 procent, där Strandnäs skola har lägst andel. Den del av eleverna som läser två språk är störst på Övernäs skola med 30 procent.

Figur 10. Andel av högstadieeleverna som läser frivilliga språk hösten 2019, efter skola



Not: Diagrammet omfattar inte elever i träningsundervisningen.

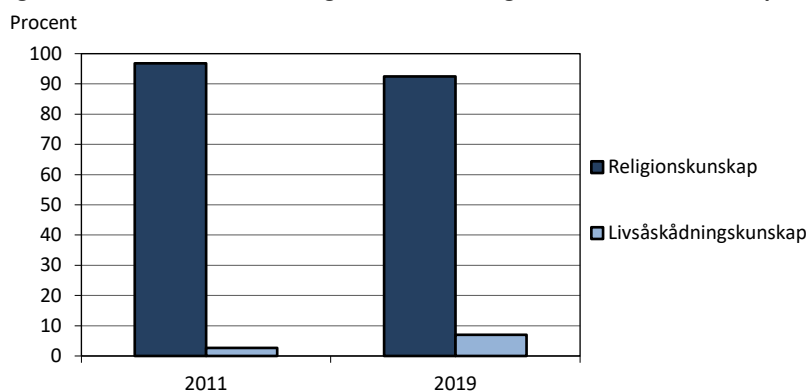
Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Nästan sju procent av eleverna väljer livsåskådningskunskap

Elevernas föräldrar kan välja om deras barn ska läsa religionskunskap eller livsåskådningskunskap i skolan, alternativt ordna sin religionsundervisning på egen hand. Drygt 92 procent av eleverna har valt att delta i skolans religionsundervisning, medan närmare 7 procent läser livsåskådningskunskap. Endast 14 personer, eller 0,5 procent, har valt att ordna religionsundervisningen själva.

I Figur 11 kan man se skillnaden mellan val av religionsundervisning hösten 2011 och hösten 2019. Under den tiden har andelen elever som väljer livsåskådningskunskap ökat från 2,6 till 7,0 procent, samtidigt som gruppen som väljer religionskunskap minskat från 96,8 procent till 92,5. Andelen som ordnar egen religionsundervisning har legat stadigt på mellan 0,3 och 0,8 procent under nämnd period och uppvisar ingen större trendmässig förändring.

Figur 11. Elever efter val av religionsundervisning hösten 2011 och 2019, procent



Not: Diagrammet omfattar inte elever i träningsundervisningen.
Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Idrott är det mest populära tillvalsämnet

Förutom de frivilliga A2-, B1- och B2-språken har högstadieeleverna möjlighet att läsa andra tillvalsämnen för att komma upp till de obligatoriska 30 lektionstimmar per vecka. Vilka tillvalsämnen som erbjuds varierar stort i de olika skolorna och för att förenkla redovisningen har de klassificerats i ett antal huvudkategorier i *Tabell 10*. Samma elev kan ha fler än ett tillvalsämne. Språk och idrott är liksom i föl de ämnen som valts av flest elever. Inom kategorin språk har skolorna rapporterat tillvalsämnen som engelska och spanska och inom idrott finns tillvalsämnen som friskvård, gruppträning och idrott.

Tabell 10. Elevernas val av tillvalsämnen på högstadiet efter ämne och kön hösten 2019

Ämne	Totalt	Flickor	Pojkar
Totalt	1 436	653	783
Svenska	84	30	54
Matematik	83	29	54
Fysik, kemi	56	16	40
Biologi	56	16	40
Samhällskunskap	57	36	21
Språk	239	125	114
Musik, bildkonst	155	85	70
Slöjd	94	50	44
Idrott	293	111	182
Hemkunskap	50	28	22
Övriga ämnen	269	127	142

Not: A2-, B1- och B2-språken ingår inte i dessa uppgifter.

Samma elev kan ha flera än ett tillvalsämne.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Vanligast med ett svagt vitsord i matematik, kemi och biologi

Tabell 11 visar andelen med ett svagt vitsord per ämne (4, 5 och 6) av alla elever på högstadiet vårterminen 2019. Störst andel med ett svagt vitsord fanns inom matematik, kemi och biologi. Både bland flickorna och pojkarna var matematik det ämne där svaga vitsord var vanligast. Runt 29 procent av pojkarna på högstadiet och 26 procent av flickorna hade ett svagt vitsord i matematik. Bland pojkarna var andelen med ett svagt vitsord större än bland flickorna i samtliga ämnen förutom inom fysik och vissa av språken.

Tabell 11. Andel med ett svagt vitsord (4, 5 eller 6) av alla elever på högstadiet efter ämne och kön vårterminen 2019

Ämne	Svagt vitsord (4, 5 eller 6)		
	Andel av alla elever		
	Totalt	Flickor	Pojkar
Svenska	19,1	14,2	23,9
Matematik	27,4	25,5	29,3
Biologi	24,2	20,8	27,4
Geografi	21,0	18,9	23,1
Fysik	20,4	21,2	19,6
Kemi	24,8	23,4	26,2
Hälsokunskap	16,3	9,8	22,7
Religionskunskap	17,7	13,6	21,6
Livsåskådningskunskap	0,9	0,6	1,2
Historia	22,3	21,2	23,3
Samhällskunskap	15,8	14,4	17,1
Musik	8,3	4,7	11,8
Bildkonst	1,7	0,2	3,1
Teknisk slöjd	3,7	3,0	4,3
Textilslöjd	2,7	1,5	3,9
Idrott	7,5	7,0	8,0
Hemkunskap	3,6	0,8	6,2
Engelska (A1)	14,0	14,9	13,2
Finska (A2)	9,0	6,8	11,1
Franska (A2)	-	-	-
Tyska (A2)	0,3	0,6	-
Finska (B1)	4,2	2,5	5,8
Franska (B1)	0,5	0,6	0,4
Tyska (B1)	1,2	0,8	1,4
Annat tillvalsämne	7,7	5,3	10,1

Not. Tabellen omfattar inte elever i träningsundervisningen.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Totalt hade 1,5 procent av eleverna minst en fyra på betyget, nästan 27 procent hade minst en femma och 56 procent minst en sexa. Dessa andelar har varit i stora drag konstanta sedan 2015. Antalet pojkar med minst ett svagt vitsord var genomgående fler än flickorna, både per årskurs och vitsord.

Tabell 12. Elever med minst ett svagt vitsord på högstadiet vårterminen 2019 efter årskurs, vitsord och kön

Årskurs	Vitsord								
	Totalt			Flickor			Pojkar		
	4	5	6	4	5	6	4	5	6
Antal	14	256	533	10	112	227	4	144	306
Årskurs 7	6	78	179	5	32	78	1	46	101
Årskurs 8	3	81	179	3	31	70	0	50	109
Årskurs 9	5	97	175	2	49	79	3	48	96
Andel, procent	1,5	26,8	55,8	2,1	23,8	48,2	0,8	29,7	63,1
Årskurs 7	1,9	24,5	56,3	3,2	20,3	49,4	0,6	28,8	63,1
Årskurs 8	0,9	24,6	54,4	1,9	19,3	43,5	0,0	29,8	64,9
Årskurs 9	1,6	31,4	56,6	1,3	32,2	52,0	1,9	30,6	61,1

Not: Tabellen omfattar inte elever i träningsundervisningen.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Svaga vitsord bland flickor har ökat betydligt i jämförelse med våren 2018

I betygen vid slutet av vårterminen 2019 har antalet svaga vitsord ökat i jämförelse med samma tid 2018. Både fyror och femmorna når sitt högsta antal, 39 respektive 751, sedan tidsseriens början 2013 och antalet sexor är över 1 800. Ökningen förklaras framförallt av att antal svaga vitsord bland flickorna har ökat rejält. Pojkarnas femmor och sexor ökar endast något, men från en betydligt högre nivå än flickorna.

Tabell 13. Antal svaga vitsord på högstadiet våren 2013–2019 efter vitsord, kön och år

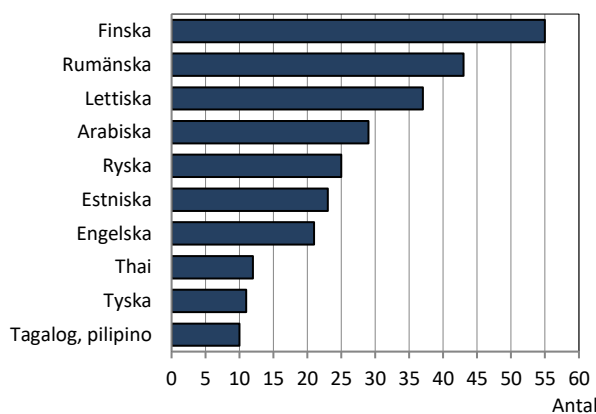
År	Vitsord								
	Totalt			Flickor			Pojkar		
	4	5	6	4	5	6	4	5	6
2013	19	574	1 624	10	185	458	9	389	1 166
2014	36	639	1 884	4	204	576	32	435	1 308
2015	25	709	1 780	4	223	519	21	486	1 261
2016	31	632	1 623	17	233	521	14	399	1 102
2017	16	671	1 690	8	210	593	8	461	1 097
2018	31	702	1 648	7	266	593	24	436	1 055
2019	39	751	1 832	22	311	762	17	440	1 070

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Finska, rumänska och lettiska är de vanligaste modersmålen utöver svenskan

Hösten 2019 har över 330 elever i grundskolan annat modersmål än svenska. Det är ungefär en tiondel av alla elever. Av de 33 olika modersmålen som förekommer är finska, rumänska och lettiska de vanligaste. Alla skolor har någon elev med främmande modersmål och störst andel finns i Kökar grundskola (25 procent) följt av Strandnäs skola (23 procent).

Figur 12. Antal elever efter de tio vanligaste modersmålen förutom svenska hösten 2019



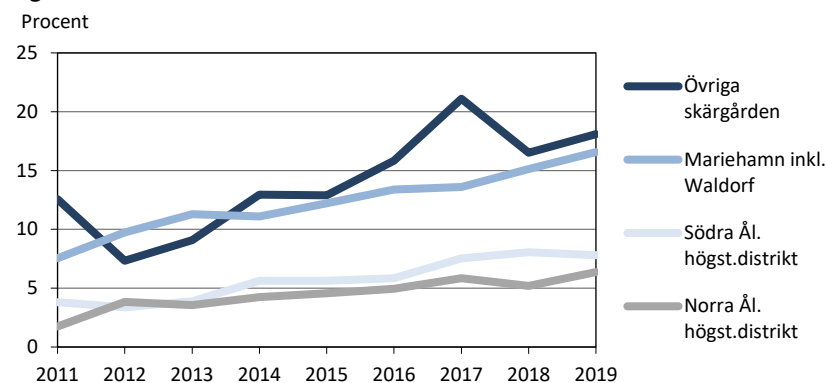
Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Av skoldistriktet är det skärgården och Mariefhamn som har den största andelen elever med annat modersmål än svenska, runt 17 procent. I Norra respektive Södra Ålands högstadieskolekonomiska distrikt är andelen mellan sex och åtta procent. Andelen med annat modersmål har mer än fördubblats sedan 2011, från 5 procent till 11 procent 2019. Denna trendmässiga ökning kan skönjas i alla fyra distrikten i

Figur 13 nedan, med skillnaden att Mariefhamn och övriga skärgården konsekvent

har legat på en högre nivå.

Figur 13. Andel elever med annat modersmål än svenska efter skoldistrikt hösten 2011–2019



Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Över 160 elever med annat modersmål än svenska fick stödundervisning i svenska

Under läsåret 2018–2019 fick hälften stödundervisning i svenska av de närmare 310 eleverna med annat modersmål. Stödundervisningstimmarna uppgick till nästan 26 000 elevtimmar, vilket var nästan 2 000 timmar fler än året före. Stödet gavs i 13 av alla kommuner på Åland, Mariehamn hade både det högsta antalet elever med stöd och flest stödtimmar.

Tabell 14. Stödundervisning i svenska för elever med annat modersmål under läsåret 2018–2019 efter kommun, antal elever och timmar

Kommun	Elever	Timmar
Totalt	163	25 750
Brändö	2	333
Eckerö	3	570
Finström	13	2 139
Föglö	5	703
Geta	-	-
Hammarland	5	284
Jomala	28	5 450
Kumlinge	-	-
Kökar	3	418
Lemland	6	869
Lumparland	4	562
Saltvik	3	340
Sottunga	-	-
Sund	1	195
Vårdö	3	410
Mariehamn	87	13 477

Not: Tabellen visar elevernas totala stödtimmar, inte lärarnas stödundervisningstimmar.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Sedan läsåret 2012–2013 har både antalet elever som får stöd i svenska och antal stödundervisningstimmar mer än fördubblats, vilket *Tabell 15* visar. Under samma period har dock antalet stödtimmar per elev minskat.

Tabell 15. Stödundervisning i svenska för elever med annat modersmål än svenska under läsåren 2012–2013 till 2018–2019 efter antal skolor, elever och timmar

Läsår	Skolor	Elever	Andel av alla elever	Timmar	Timmar/elev
2012-2013	14	64	2,3	11 576	181
2013-2014	19	100	3,5	13 557	136
2014-2015	13	110	3,8	18 696	170
2015-2016	13	117	4,1	20 677	177
2016-2017	17	125	4,3	22 146	177
2017-2018	20	156	5,3	23 912	153
2018-2019	18	163	5,5	25 750	158

Not: Tabellen visar elevernas totala stödtimmar, inte

lärarnas stödundervisningstimmar.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Sex elever gick ut grundskolan med skiljebetyg våren 2019

Antalet elever som går ut grundskolan årligen sammanfaller inte helt med antalet nior i början av läsåret. Orsaker till skillnaderna är till exempel att antalet elever kan ändras från höstterminen till vårterminen samt att eleverna i träningsundervisningen går ytterligare ett år och lämnar grundskolan först det år de fyller sjutton år. Våren 2019 gick 303 elever ut grundskolan, varav sex elever fick skiljebetyg och var därför inte behöriga att söka till gymnasiet. Detta är det högsta antalet skiljebetyg som delats ut sedan våren 2001 och är dubbelt så högt som den tidigare högsta noteringen på tre skiljebetyg.

Tabell 16. Antal elever som gått ut grundskolan vårterminerna 2001–2019, efter kön och antal med skiljebetyg

Betyg	År							
	2001	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Totalt	297	339	336	331	296	316	307	303
Därav med skiljebetyg	-	1	-	1	3	1	-	6
Flickor	145	156	174	149	136	146	150	148
Därav med skiljebetyg	-	-	-	1	-	-	-	3
Pojkar	152	183	162	182	160	170	157	155
Därav med skiljebetyg	-	1	-	-	3	1	-	3

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Drygt en tiondel av eleverna i Mariehamns skolor får skolskjuts

Drygt hälften av de åländska grundskoleeleverna, eller ungefär 1 500, åker buss eller taxi till skolan. Andelen är högst på landsbygden, där 78 procent av eleverna får skolskjuts. I skärgården har 69 procent av eleverna skolskjuts och i Mariehamn är det endast 11 procent, däribland de som kommer från Järsö/Nåtö- eller Solberget/Kalmarnäs-områdena. Andelen elever som behöver skjuts har varit i stort sett oförändrad under 2000-talet.

Tabell 17. Antal elever som får skolskjuts hösten 2019 efter region

Region	Elever totalt	Elever som får skol-skjuts	Procent av eleverna som får skolskjuts
Mariehamn	1 135	121	10,7
Landsbygden	1 740	1 358	78,0
Skärgården	119	82	68,9
Åland	2 994	1 561	52,1

Not: Regionindelningen avser skolornas läge och inte elevernas hemkommuner.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Drygt 2 200 datorer och datorplattor i undervisningen

De åländska grundskolorna har knappt 1 600 datorer i bruk hösten 2019, en ökning med ungefär 300 jämfört med i fjol. Antalet datorer och datorplattor som främst används för undervisning och studier uppgår till drygt 2 200 stycken, vilket är en ökning med cirka 300 enheter i jämförelse med föregående år. När det gäller internetanslutning har två skolor ADSL, 13 fast förbindelse och 10 trådlöst bredband.

Det går 1,3 elever per dator då man räknar med både datorer och datorplattor som främst används för undervisning och studier. I början av 2000-talet gick det 5–6 elever per dator i grundskolan.

Tabell 18. Datorer och nätanslutningar 2001–2019

	2001	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Datorer												
Datorer i bruk	616	761	1 097	1 230	1 482	1 500	1 688	1 735	1 589	1 639	1 287	1 584
Datorer och datorplattor som används främst för												
undervisning och studier	510	611	835	972	1 306	1 359	1 593	1 708	1 834	1 803	1 906	2 228
Elever per dator	5,9	5,0	3,4	2,9	2,2	2,1	1,8	1,7	1,6	1,6	1,5	1,3
Antal skolor med olika Internetanslutningar												
Fast förbindelse	10	12	18	16	12	14	15	15	13	15	15	13
ADSL (bredband)	-	12	7	5	5	4	5	3	3	3	2	2
Trådlöst bredband	-	3	13	12	15	15	14	15	14	11	11	10
ISDN	15	-	-	-	-	1	1	2	1	1	2	2
Modem	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

ÅS
UP



Ålandsvägen 26
PB 1187
AX - 22 111 MARIEHAMN